

**ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
МУАССИСАИ ТАЪЛИМИИ ҒАЙРИДАВЛАТИИ
“ДОНИШКАДАИ ТИББӢ - ИҶТИМОИИ ТОҶИКИСТОН”
ФКУЛТЕТИ ТИББӢ**

Феҳристи фанҳои элективӣ (интихобӣ)

барои донишҷӯёни ихтисоси

1-790101 "Кори табобатӣ"

Шакли таҳсил: рӯзона

Душанбе - 2024

№	Курс	Семестри тавсияшуда	Миқдори кредитҳо	Номгуйи фанҳо	Рамзи фанҳо
1.	1 курс	-	-	-	
2.	2 курс	3	2	Таърихи тиб	БФИМФИ2 04
3.		4	3	Биоэтика	БФИМФИ1 02
		3	1,5	Мудофиаи шаҳрвандӣ	БФИМФИ1 01
			1,5	Асосҳои бехатарии ҳаёт	БФИМФИ1 03
4.	3 курс	5	3	Иммунологияи умумӣ	БФИМФИ2 01
		5,6	8	Бехдошти умумӣ	БФИМФИ2 05
		6,7	6	Амалияи ҷарроҳӣ бо анатомияи топографӣ	БФИМФИ2 17
		2	5	Стоматология	БФИМФИ2 24
		3	5	Курси малакаҳои клиникӣ	БФИМФИ2 25
5.	4 курс	7	3	Профпатология	БФИМФИ2 08
		7	3	Физиотерапия	БФИМФИ2 09
		8	3	Эндокринология	БФИМФИ2 19
		7	2	Усулҳои таҳқиқот	БФИМФИ2 23
		7	6	Бехдошти иҷтимоӣ	БФИМФИ2 06
		7	2	Ташҳиси шуӣ ва муолиҷаи шуӣ	БФИМФИ2 15
		8	2	Терапияи ҳарбӣ - сахарӣ	БФИМФИ2 10
6.	5 курс	9	5	Воғиршиносӣ	БФИМФИ2 03
		9	2	Иқтисодиёти тандурустӣ	БФИМФИ2 07
		8	2	Урология	БФИМФИ2 11
		9	5	Травматология, ортопедия ва ҶХС	БФИМФИ2 12
		10	6	Психиатрия, психологияи тиббӣ	БФИМФИ2 14
		10	6	Асабшиносӣ	БФИМФИ2 16
		9	5	Ҷарроҳии кӯдакона	БФИМФИ2 20
		10	5	Фтизиатрия	БФИМФИ2 21
7.	6 курс	11	2	Ҷарроҳии асаб	БФИМФИ2 13
		11	2	Фармакологияи клиникӣ	БФИМФИ2 02
		11	2	Садамаи омехта	БФИМФИ2 18
		11	4	Ҷарроҳии инноватсионӣ ва трансплантология	БФИМФИ2 22

Фехристи фанҳои элективӣ (интихобӣ)

Номгуи фан	Шарҳу тавзеҳи фан
Курси 2	
Таърихи тиб	<p>Пререквизитҳо: Фаҳмиши асосии таърих, биология, анатомияи одам, асосҳои фалсафа ва илмҳои табиӣ.</p> <p>Постреквизитҳо: Омӯзиши фанни «Таърихи тиб» ба донишҷӯён имкон медиҳад, ки марҳилаҳои асосии ташаккул ва рушди илми тиб, саҳми табибони барҷаста ва эволютсияи усулҳои ташхису табобатро дар давраҳои гуногуни таърихӣ дарк намоянд. Ин донишҳо барои ташаккули ҷаҳонбинии касбӣ, тафаккури илмӣ ва фаҳмиши равандҳои умумии рушди тиб аҳамияти муҳим доранд.</p> <p>Мақсади фан: Омӯзиши қонуниятҳои рушди тиббӣ аз замони қадим то имрӯз, инкишоф додани тафаккури таърихӣ ва дарки нақши тиб дар рушди ҷомеа ва шахсияти касбии табибон.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Ин фан пайдоиш ва рушди донишҳои тиббӣ, амалияи тиббӣ ва касби тиббиро дар давраҳои гуногуни таърихӣ меомӯзад. Он тибро дар ҷаҳони қадим, асрҳои миёна, эҳё ва асри муосир, саҳми табибон ва олимони барҷаста ва рушди маорифи тиббӣ, усулҳои илмӣ ва нигоҳубини тиббиро меомӯзад.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳо, ки тавассути курс ба даст оварда шудаанд:</p> <p>Дониш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Марҳилаҳои асосии рушди тибби ҷаҳонӣ ва тоҷикӣ; • Саҳми табибон ва олимони барҷаста дар рушди илми тиббӣ; • Таҳаввулоти мафҳумҳои тиббӣ дар бораи саломатӣ, беморӣ ва табобат; • таърихи рушди системаҳои тандурустӣ ва маорифи тиббӣ. <p>Малакаҳо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • таҳлили далелҳо ва манбаъҳои таърихӣ оид ба таърихи тиб; • муқаррар кардани робитаҳои сабабу натиҷа байни рушди тиб ва ҷомеа; • татбиқи донишҳои таърихӣ дар омӯзиши фанҳои клиникӣ ва назариявӣ. <p>Қобилиятҳо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кор бо адабиёти тиббии таълимӣ, илмӣ ва таърихӣ; • систематизатсия ва ҷамъбасти кардани маълумоти таърихӣ ва тиббӣ; • пешниҳоди донишҳои таърихӣ ва тиббӣ бо тарзи асоснок, ҳам шифоҳӣ ва ҳам хаттӣ. <p>Донишҷӯён бояд донанд:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • марҳилаҳои асосии рушди тибби ҷаҳонӣ ва ватанӣ; • саҳми табибон ва олимони барҷаста дар рушди илми тиб; • таҳаввули мафҳумҳои тиббӣ дар бораи саломатӣ ва беморӣ; • шаклҳои таърихии ташкили ёрии тиббӣ. <p>Донишҷӯён бояд малакаҳои зеринро дошта бошанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • таҳлили манбаъҳои таърихӣ ва матнҳои тиббӣ; • татбиқи донишҳои таърихӣ дар фаъолияти касбӣ; • мустақилона бо адабиёти илмӣ ва таълимӣ кор кунанд. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • робитаи байни тиб ва рушди ҷомеа, илм ва фарҳанг; • рушди ахлоқ ва муоширати тиббӣ; • тамоюлҳои муосир дар рушди тиб ва тандурустӣ.
Биоэтика	<p>Пререквизитҳо: Фалсафа, таърихи тиб, принципҳои ҳуқуқ, равоҷиносӣ, биология.</p> <p>Постреквизитҳо: Фанҳои клиникӣ, ахлоқ ва деонтологияи тиббӣ, тандурустии ҷамъиятӣ.</p> <p>Мақсади фан: Инкишофи тафаккури ахлоқӣ ва қобилияти донишҷӯён барои таҳлил ва ҳалли мушкилоти ахлоқӣ ва ахлоқӣ, ки дар амалияи тиббӣ ва биотиббӣ ба миён меоянд.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Биоэтика ҳамчун соҳаи байнифаннии дониш. Принципҳои асосии биоэтика мустақилият, хайрхоӣ, бебаҳсӣ ва адолат мебошанд. Масъалаҳои ахлоқии оғоз ва анҷоми ҳаёт, трансплантатсия, технологияҳои репродуктивӣ, генетика, тадқиқоти клиникӣ, махфияти тиббӣ ва розигии оғохон. Стандартҳои байналмилалӣ ва миллии биоэтикӣ.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шудаанд:</p> <p>Донишҳо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Категорияҳо, принципҳо ва меъёрҳои асосии биоэтика; • Ҷанбаҳои ахлоқӣ ва ҳуқуқии амалияи тиббӣ; • Ҳуҷҷатҳои байналмилалӣ ва қоидаҳои миллии дар соҳаи биоэтика. <p>Донишҷӯён бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • асосҳои ахлоқию маънавии касби табиб; • ҳуқуқҳои бемор ва уҳдадорҳои қораманди тиб; • мушкилоти биоахлоқии тибби муосир. <p>Донишҷӯён бояд малакаҳои зеринро тавонанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • малакаҳо дар таҳлили ахлоқии вазъиятҳои клиникӣ; • қобилияти қабули қарорҳои касбӣ бо назардошти принципҳои биоэтикӣ; • малакаҳои муошират бо беморон ва ҳешовандони онҳо.

	<p>Тасавурот дошта бошанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нақши биоэтика дар соҳаи тандурустӣ; • мушкилот ва мушкилоти муосири биоэтикӣ; • таъсири мутақобилаи байни тиб, чомеа ва қонун
<p>Мудофиаи шахрвандӣ</p>	<p>Пререквизитҳо: Асосҳои бехатарии ҳаёт, экология, тибби офатҳо, физика, асосҳои ҳуқуқ.</p> <p>Постреквизитҳо: Тибби офатҳои табиӣ, ҳолатҳои фавқулоддаи тиббӣ, бехдошти меҳнат ва бехатарии меҳнат.</p> <p>Мақсади фан: Ташаккули дониш ва малақаҳои амалии донишҷӯён оид ба ҳифзи аҳоли ва қаламрав аз ҳолатҳои фавқулодда дар замони осоишта ва ҷанг, инчунин омодагӣ ба амал дар сурати таҳдидҳо ва ҳолатҳои фавқулодда.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Мафҳум ва ҳадафҳои мудофиаи шахрвандӣ. Чаҳорҷӯби ҳуқуқи мудофиаи шахрвандӣ. Хатарҳои замони ҷанг ва осоишта. Таҷҳизоти муҳофизатии шахсӣ ва коллективӣ. Ташкили чораҳои эвакуатсия. Амали аҳоли дар ҳолатҳои фавқулоддаи табиӣ, сунъӣ ва иҷтимоӣ. Асосҳои ёрии аввалия. Нақши мудофиаи шахрвандӣ дар низоми амнияти миллӣ.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шудаанд:</p> <p>Донишҳо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ҳадафҳо, вазифаҳо ва сохтори мудофиаи граждани; • намудҳои ҳолатҳои фавқулодда ва омилҳои зараровар; • усулҳои ҳифзи аҳоли ва ҳудудҳо; • тартиби воқуниш ба ҳолатҳои фавқулодда. <p>Донишҷӯ бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сигналҳои огоҳкунанда ва тартиби воқуниш ба онҳо; • қоидаҳои истифодаи таҷҳизоти муҳофизатии шахсӣ; • принципҳои кӯчонидан ва паноҳ додани аҳоли; • принципҳои расонидани ёрии аввалия ба қурбониён. <p>Донишҷӯён бояд малақаҳои зеринро тавонанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • малақаҳои истифодаи таҷҳизоти муҳофизатии шахсӣ; • қобилияти амал кардан дар ҳолатҳои фавқулодда; • малақаҳои расонидани ёрии аввалия. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • низоми мудофиаи шахрвандӣ ва нақши он дар таъмини бехатарӣ; • ҳамкориҳои ҳадамот ҳангоми воқуниш ба ҳолатҳои фавқулодда; • масъулияти шахсии шахрвандон барои риояи

	чораҳои бехатарӣ.
Асосҳои бехатарии ҳаёт	<p>Пререквизитҳо: Биология, физика, химия, экология, асосҳои тиб, илмҳои иҷтимоӣ.</p> <p>Постреквизитҳо: Мудрофияи шахрвандӣ, тибби офатҳои табиӣ, ҳифзи меҳнат, бехатарии касбӣ, тандурустии ҷамъиятӣ.</p> <p>Мақсади фан: Дар донишҷӯён фарҳанги бехатарӣ, дониш ва малакаҳои амалӣ барои таъмини бехатарии шахсӣ ва ҷамъиятӣ, ҳифзи ҳаёт ва саломатӣ дар ҳолатҳои ҳаррӯза ва ғавқулӯда инкишоф дода шавад.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Мафҳум ва аҳамияти бехатарии ҳаёт. Намудҳои асосии хатарҳои табиӣ, сунъӣ ва иҷтимоӣ. Рафтори бехатар дар хона, дар нақлиёти ҷамъиятӣ, дар ҷойҳои ҷамъиятӣ ва дар ҳолатҳои ғавқулӯда. Ёрии аввалияи асосӣ. Пешгирии ҷароҳат ва одатҳои бад. Тарзи ҳаёти солим ва бехатарии шахсӣ.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шудаанд:</p> <p>Донишҳо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мафҳумҳо ва принципҳои асосии бехатарии ҳаёт; • Намудҳои хатарҳо ва омилҳои хавф; • Қоидаҳои рафтори бехатар дар ҳолатҳои гуногуни ҳаётӣ; • Асосҳои ёрии аввалия. <p>Донишҷӯ бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • амалҳо ҳангоми ҳолатҳои ғавқулӯдаи табиӣ ва сунъӣ; • қоидаҳои бехатарии сӯхтор, нақлиёт ва хоҷагӣ; • чораҳои пешгирии ҷароҳат ва садама. <p>Донишҷӯён бояд малакаҳои зеринро тавонанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • малакаҳои расонидани ёрии аввалия; • қобилияти арзёбии вазъиятҳои хатарнок ва қабули қарорҳои дуруст; • малакаҳои рафтори бехатар дар хона ва дар ҷои кор. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • дар бораи низоми таъмини бехатарии ҷамъиятӣ; • дар бораи робитаи байни бехатарӣ, саломатӣ ва муҳити зист; • дар бораи масъулияти шахсӣ барои ҳифзи ҳаёт ва саломатӣ.
Курси 3	
Иммунологияи умумӣ	<p>Пререквизитҳо: Биология, ситология, гистология, анатомияи инсон, биохимия, микробиология, физиология.</p> <p>Постреквизитҳо: Иммунологияи клиникӣ, микробиология, бемориҳои сироятӣ, алергология, фармакология, фанҳои клиникӣ.</p>

	<p>Мақсади фан: Инкишофи дониши системавии донишчӯён дар бораи сохтор ва вазифаҳои системаи масуният, механизмҳои вокуниши масуният ва нақши масуният дар нигоҳ доштани гомеостаз ва ҳифзи бадан.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Иммунология ҳамчун илм. Узвҳо ва хучайраҳои системаи масуният. Иммунитети модарзодӣ ва бадастоварда. Антигенҳо ва антителиҳо. Механизмҳои хучайравӣ ва гумории вокуниши масуният. Хотираи иммунологӣ. Таҳаммулпазирии масуният. Асосҳои иммунопатология: аллергия, ақсуламалҳои аутоиммунӣ, норасоии масуният. Иммунопрофилактика ва иммунодиагностика.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шудаанд:</p> <p>Донишҳо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мафҳумҳои асосӣ ва истилоҳоти иммунология; • Сохтор ва вазифаҳои системаи масуният; • Механизмҳои масунияти модарзодӣ ва мутобиқшаванда; • Сабабҳо ва шаклҳои ҳолатҳои иммунопатологӣ. <p>Донишчӯ бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нақши системаи масуният дар ҳифзи бадан; • механизмҳои вокуниши масуният; • принципҳои иммунопрофилактика ва иммунодиагностика. <p>Донишчӯён бояд малакаҳои зеринро тавонанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • қобилияти таҳлили равандҳои иммунологӣ; • малакаҳои тафсири параметрҳои асосии иммунологӣ; • татбиқи донишҳои назариявӣ дар омӯзиши фанҳои клиникӣ. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • тамоюлҳои муосир дар иммунология; • нақши иммунология дар амалияи клиникӣ; • аҳамияти ихтилоли масуният дар рушди беморӣ.
Бехдошти умумӣ	<p>Пререквизитҳо: Биология, анатомияи инсон, физиология, биохимия, экология, асосҳои бехатарии ҳаёт.</p> <p>Постреквизитҳо: Гигиенаи коммуналӣ, гигиенаи меҳнат, гигиенаи хӯрокворӣ, эпидемиология, тандурустии ҷамъиятӣ ва нигоҳубини тиббӣ, тибби пешгирикунанда.</p> <p>Мақсади фан: Ташаккули дониши донишчӯён дар бораи таъсири омилҳои муҳити зист ва шароити зиндагӣ ба саломатии инсон, инчунин малакаҳо дар пешгирии бемориҳо ва тарғиби саломатии ҷамъиятӣ.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: гигиена ҳамчун илм ва аҳамияти он. Омилҳои муҳити зист ва таъсири онҳо ба бадани</p>

	<p>инсон. Гигиенаи ҳаво, об, хок ва манзил. Гигиенаи хӯрокворӣ ва меҳнат. Асосҳои назорати санитарӣ ва пешгирии бемориҳои сироятӣ ва ғайрисироятӣ. Тарзи ҳаёти солим ва меъёрҳои санитарӣ-гигиенӣ.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шудаанд:</p> <p>Донишҳо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мафҳумҳо, ҳадафҳо ва вазифаҳои асосии гигиена; • Омилҳои гигиенаи муҳити зист ва таъсири онҳо ба саломатӣ; • Меъёрҳо ва қоидаҳои санитарӣ. <p>Донишҷӯ бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • талабот ба сифати об, ҳаво, хӯрок ва шароити зиндагӣ; • принципҳои пешгирии бемориҳо; • усулҳои арзёбии гигиенини омилҳои муҳити зист. <p>Донишҷӯён бояд малакаҳои зеринро тавонанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • малакаҳои арзёбии гигиенини шароити зиндагӣ ва кор; • қобилияти татбиқи меъёрҳои санитарӣ ва гигиенӣ дар амал; • малакаҳои корҳои пешгирикунанда бо аҳоли. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • низоми назорати санитарӣ ва эпидемиологӣ; • нақши гигиена дар нигоҳдорӣ ва беҳтар кардани саломатӣ; • робитаи байни гигиена ва дигар фанҳои тиббӣ.
<p>Амалияи ҷарроҳӣ бо анатомияи топографӣ</p>	<p>Пререквизитҳо: Анатомияи инсон, гистология, физиология, биология, латинӣ (истилоҳоти тиббӣ).</p> <p>Постреквизитҳо: Ҷарроҳии умумӣ, травматология ва ортопедия, ҷарроҳии асаб, урология, акушерӣ ва гинекология, анестезиология ва реаниматология.</p> <p>Мақсади фан: Инкишофи тафаккури топографӣ-анатомӣ ва асосҳои амалии техникаи ҷарроҳӣ дар донишҷӯён, ки барои иҷрои беҳатар ва асосноки мувоҳидаҳои ҷарроҳӣ заруранд.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Мавзӯъ ва ҳадафҳои анатомияи топографӣ ва ҷарроҳии ҷарроҳӣ. Топографияи минтақаҳои бадан, ҷузъҳои фассия ва гиреҳҳои рағҳо ва нейронҳо. Анатомияи ҷарроҳии сар, гардан, қафаси сина, шикам, кӯши хурд ва дасту пойҳо. Асосҳои ҷарроҳии ҷарроҳӣ: принципҳои буришҳо, равишҳо, марҳилаҳои ҷарроҳӣ, маводи дӯзандагӣ, намудҳои дӯзандагии ҷарроҳӣ, қоидаҳои асептикӣ ва антисептикӣ. Мушкilotи даҳлатҳои ҷарроҳӣ ва пешгирии онҳо.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p> <p>Донишҳо:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Анатомияи топографии узвҳо ва минтақаҳои бадан; • Муносибати узвҳо, рағҳо ва асабҳо; • Принципҳо ва марҳилаҳои мудохилаҳои ҷарроҳӣ. <p>Донишҷӯ бояд донад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нишонаҳои анатомӣ барои равишҳои ҷарроҳӣ; • хусусиятҳои таъминоти хун ва иннервацияи узвҳо; • асосҳои асептика, антисептика ва бехатарии ҷарроҳӣ. <p>Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • малакаҳои буридани ҷарроҳӣ ва дӯхтани онҳо; • усулҳои пӯшидани банд ва омода кардани макони ҷарроҳӣ; • расмиёти асосии ҷарроҳӣ дар моделҳои омӯзишӣ. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • асосҳои клиникӣ ва анатомии амалиётҳои ҷарроҳӣ; • мушкилоти эҳтимоли ва роҳҳои пешгирии онҳо; • нақши анатомияи топографӣ дар амалияи клиникии ҷарроҳ.
<p>Стоматология</p>	<p>Пререквизитҳо: Анатомияи инсон, физиология, биохимия, микробиология, гигиена, анатомияи умумӣ ва топографӣ.</p> <p>Постреквизитҳо: Стоматологияи терапевтӣ, стоматологияи ҷарроҳӣ, стоматологияи ортопедӣ, ортодонтия, стоматологияи кӯдакона, тибби пешгирикунанда.</p> <p>Мақсади фан: Ташаккули донишҳои назариявӣ ва малакаҳои амалии донишҷӯён дар соҳаи ташхис, пешгирӣ ва табобати бемориҳои дандонҳо, пародонт ва ковокии даҳон.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Мавзӯъ ва вазифаҳои стоматология. Сохтори дандонҳо ва ковокии даҳон, хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии онҳо. Этиология ва патогенези бемориҳои дандон. Усулҳои ташхис ва табобати кариес, пулпит, пародонтит, бемориҳои милки дандон ва бемориҳои луобпарда. Пешгирии бемориҳои дандон. Асосҳои стоматологияи ҷарроҳӣ ва стоматологияи ортопедӣ. Принципҳои анатомизатсияи дандон ва омӯзиши физиологияи дандон муҳиманд. Этиология ва патогенези кариес, пулпит, пародонтит ва бемориҳои луобпардаи дандон муҳиманд. Пешгирии бемориҳои дандонпизишкӣ. Асосҳои стоматология ва карроги ва табобатоти ортопедия. Асептика, антисептикҳо ва қоидаҳои бехатарӣ дар амалияи дандонпизишкӣ. Асептика, антисептикҳо ва қоидаҳои бехатарӣ дар амалияи дандонпизишкӣ.</p>

	<p>Дониш, малака ва қобилиятҳое, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p> <p>Донишҳо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии дандонҳо, пародонт ва ковокии даҳон; • этиология ва патогенези бемориҳои дандон; • усулҳои муосири ташҳис, табобат ва пешгирӣ; • принципҳои асептика, антисептика ва бехатарии дандон. <p>Донишҷӯ бояд донад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зухуроти клиникаи бемориҳои асосии дандонпизишкӣ; • усулҳои муоина ва ташҳис; • қоидаҳои гигиена ва пешгирии бемориҳои дандонпизишкӣ. <p>Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • муоинаи даҳон ва малакаҳои ташҳиси дандонпизишкӣ; • усулҳои пешгирикунанда ва табобатӣ; • тартиби асосии табобати дандон ва милки дандон; • усулҳои асептикӣ ва антисептикӣ. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • тамоюлҳои муосир дар илм ва амалияи дандонпизишкӣ; • равиши муттаҳид ба табобат ва пешгирии бемориҳои дандонпизишкӣ; • таъсири мутақобилаи дандонпизишкӣ бо дигар соҳаҳои тиб.
<p>Курси малакаҳои клиникӣ</p>	<p>Пререквизитҳо: Анатомия, физиология, биохимия, микробиология, пропедевтикаи бемориҳои дохилӣ, асосҳои тибби клиникӣ.</p> <p>Постреквизитҳо: Терапия, ҷарроҳӣ, педиатрия, акушерӣ ва гинекология, психиатрия, эҳёгарӣ, амалияи клиникӣ.</p> <p>Мақсади фан: Инкишофи малакаҳои асосӣ ва пешрафтаи клиникаи донишҷӯён барои нигоҳубини бехатар ва самараноки беморон, аз ҷумла гирифтани анамнез, муоинаи ҷисмонӣ, тафсири маълумот, иҷрои амалиёт ва муошират бо бемор.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Курси малакаҳои клиникӣ муоина ва санҷиши системаҳои гуногуни бадан, расмиёти ташҳисӣ ва табобатӣ, стандартҳои асептикӣ ва антисептикӣ, истифодаи асбобҳо ва таҷҳизоти тиббӣ, тафсири маълумоти лабораторӣ ва асбобӣ, расонидани ёрии таъҷилӣ, малакаҳои хуччатгузорӣ ва муошират бо беморон ва ҳамкоронро дар бар мегирад. Курс инҳоро дар бар мегирад: ҷамъовариҳои шикоятҳо ва анамнез, муоинаи ҷисмонӣ, ҷен кардани нишонаҳои ҳаётан</p>

	<p>Дониш, малака ва қобилиятҳое, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p> <p>Донишҳо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии дандонҳо, пародонт ва ковокии даҳон; • этиология ва патогенези бемориҳои дандон; • усулҳои муосири ташҳис, табобат ва пешгирӣ; • принципҳои асептика, антисептика ва бехатарии дандон. <p>Донишҷӯ бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зухуроти клиникалии бемориҳои асосии дандонпизишкӣ; • усулҳои муоина ва ташҳис; • қоидаҳои гигиена ва пешгирии бемориҳои дандонпизишкӣ. <p>Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • муоинаи даҳон ва малакаҳои ташҳиси дандонпизишкӣ; • усулҳои пешгирикунанда ва табобатӣ; • тартиби асосии табобати дандон ва милки дандон; • усулҳои асептикӣ ва антисептикӣ. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • тамоюлҳои муосир дар илм ва амалияи дандонпизишкӣ; • равиши муттаҳид ба табобат ва пешгирии бемориҳои дандонпизишкӣ; • таъсири мутақобилаи дандонпизишкӣ бо дигар соҳаҳои тиб.
<p>Курси малакаҳои клиникӣ</p>	<p>Пререквизитҳо: Анатомия, физиология, биохимия, микробиология, пропедевтикаи бемориҳои дохилӣ, асосҳои тибби клиникӣ.</p> <p>Постреквизитҳо: Терапия, ҷарроҳӣ, педиатрия, акушерӣ ва гинекология, психиатрия, эҳғарӣ, амалияи клиникӣ.</p> <p>Мақсади фан: Инкишофи малакаҳои асосӣ ва пешрафтаи клиникалии донишҷӯён барои нигоҳубини бехатар ва самараноки беморон, аз ҷумла гирифтани анамнез, муоинаи ҷисмонӣ, тафсири маълумот, иҷрои амалиёт ва муошират бо бемор.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Курси малакаҳои клиникӣ муоина ва санҷиши системаҳои гуногуни бадан, расмиёти ташҳисӣ ва табобатӣ, стандартҳои асептикӣ ва антисептикӣ, истифодаи асбобҳо ва таҷҳизоти тиббӣ, тафсири маълумоти лабораторӣ ва асбобӣ, расонидани ёри таъҷилӣ, малакаҳои хуччатгузорӣ ва муошират бо беморон ва ҳамкоронро дар бар мегирад. Курс инҳоро дар бар мегирад: ҷамъоварии шикоятҳо ва анамнез, муоинаи ҷисмонӣ, ҷен кардани нишонаҳои ҳаётан</p>

мухим, ворид кардани сӯзандорухо, гузоштани сӯзандорухои дохиливарданӣ, пӯшидани бинтҳо, расмиёти асосии нафаскашӣ ва дилу рағҳо, интубатсия, эҳёи дилу шуш (CPR), кор бо симуляторҳо ва машқ кардани муошират бо беморон ва оилаҳои онҳо.

Дониш, малака ва қобилиятҳо, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:

Донишчӯ бояд донад:

- Усулҳо ва марҳилаҳои муоинаи ҷисмонӣ;
- Принсипҳои ҷамъоварии таърих ва ҳуҷҷатгузорию онҳо;
- Алгоритмҳои ёрии таъҷилӣ;
- Қоидаҳои асептикӣ, антисептикӣ ва бехатарии беморон;
- Асосҳои расмиёти ташҳисӣ ва табобатӣ;
- Тафсири асосии маълумоти лабораторӣ ва асбобӣ;
- Меъёрҳои ахлоқӣ ва ҳуқуқӣ барои кор бо беморон;
- Принсипҳои ҳамкорӣ бо дастаи мутахассисони тиббӣ.

Донишчӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:

- ҷамъоварии шикоятҳо, анамнез ва таърихи оила;
- гузаронидани муоинаи мунтазами ҷисмонӣ (системаҳои дилу рағ, нафаскашӣ, асаб, узвҳои таносул, мушакҳо ва дигар системаҳо);
- чен кардани нишонаҳои ҳаётан муҳим (фишори хун, набз, ҳарорат, суръати нафаскашӣ, сершавии оксиген);
- ворид кардани сӯзандорухо, таъин кардани сӯзандорухои дохиливаридӣ ва гузоштани бинтҳо;
- иҷрои расмиёти асосии эҳғарӣ ва ёрии таъҷилӣ;
- истифодаи таҷҳизот ва асбобҳои тиббӣ;
- сабти маълумоти тиббӣ ва нигоҳ доштани таърихи тиббӣ;
- муоширати самаранок бо беморон ва ҳешовандон, аз ҷумла шарҳ додани ташҳис ва нақшаи табобат.

Тасавурот дошта бошад:

- нақши малакаҳои клиникӣ дар таъмини хизматрасонии тиббии босифат;
- стандартҳои муосири хизматрасонии тиббӣ ва бехатарии беморон;
- ҳамкориҳои байнифаннӣ дар амалияи клиникӣ;
- усулҳои омӯзиш ва такмили малакаҳои амалӣ (симулятсияҳо, дарсҳои мастер-классҳо, таҷрибаомӯзӣ);
- аҳамияти ахлоқ, касбият ва муошират дар кори табибон.

Курси 4

Профпатология

Пререквизитҳо: Анатомиа, физиология, биохимия,

	<p>микробиология, асосҳои гигиена, асосҳои бехатарии ҳаёт.</p> <p>Постреквизитҳо: Гигиенаи меҳнат, тибби меҳнатӣ, фанҳои клиникӣ (терапия, ҷарроҳӣ, токсикологияи саноатӣ), эпидемиология.</p> <p>Мақсади фан: Тақвияти дониши донишҷӯён дар бораи омилҳои касбӣ, ки ба саломатии инсон таъсир мерасонанд ва қобилияти пешгирӣ, муайян ва бартараф кардани бемориҳои касбӣ.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Патологияи касбӣ ҳамчун илм. Таъсири омилҳои физикӣ, кимиёвӣ, биологӣ ва психофизиологӣ ба бадани инсон. Этиология ва патогенези бемориҳои касбӣ. Усулҳои ташхис ва пешгирии бемориҳои касбӣ. Меъёрҳои тиббӣ ва санитарӣ ва талаботи бехатарӣ дар ҷои кор. Ташкили ҷораҳои пешгирикунанда ва барқарорсозӣ барои коргарон..</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p> <p>Донишҳо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мафҳумҳо ва принсипҳои асосии патологияи касбӣ; • Намудҳои омилҳои касбӣ ва таъсири онҳо ба бадан; • Этиология, патогенез ва таснифи бемориҳои касбӣ; • Усулҳои пешгирӣ ва барқарорсозӣ. <p>Донишҷӯ бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Талабот барои ташкили шароити бехатарии корӣ; • Усулҳои назорати санитарӣ ва пешгирии онҳо; • Стандартҳо ва қоидаҳои бехатарии меҳнат. <p>Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • малакаҳо дар арзёбии хатарҳои касбӣ; • қобилияти гузаронидани ташхиси ибтидоии бемориҳои касбӣ; • малакаҳо дар ҷораҳои пешгирикунанда дар ҷои кор; • малакаҳои муошират бо даста ва мутахассисони бехатарии меҳнат. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нақши патологияи касбӣ дар соҳаи тандурустӣ ва бехатарии саноатӣ; • қонунгузори амалкунанда ва стандартҳои байналмилалӣ бехатарии меҳнат; • таъсири шароити корӣ ба беморшавӣ ва фаъолияти меҳнатӣ.
Физиотерапия	<p>Пререквизитҳо: анатомияи инсон, физиологияи инсон, биофизика, патология, таълими асосҳои бемориҳои</p>

дарунӣ, асосҳои ҳамширагӣ, тибби клиникӣ

Постреквизитҳо: барқарорсозии тиббӣ, варзиши муолиҷавии тиббӣ, барқарорсозӣ, амалияи клиникӣ, тибби пешгирикунанда, гериатрия

Мақсади фан: Инкишофи донишҳои назариявӣ ва малакаҳои амалии донишҷӯён дар татбиқи омилҳои физикӣ барои мақсадҳои таъобатӣ, пешгирикунанда ва барқарорсозӣ, инчунин инкишофи тафаккури клиникӣ ҳангоми интихоби усулҳои таъобати физиотерапевтӣ.

Шарҳи кӯтоҳи фан: Физиотерапия ҳамчун як фанни клиникӣ ва нақши он дар таъобати ҳамаҷониба ва барқарорсозӣ. Таснифоти омилҳои физикӣ: табиӣ ва пешакӣ ташаккулёфта. Асосҳои таъсири биологии омилҳои физикӣ ба бадани инсон. Электротерапия (галванизатсия, электрофорези доруворӣ, ҷараёнҳои диадинамик, амплипултерапия, дарсонвалитатсия), магнитотерапия, терапияи ултрасадо, терапияи рӯшноӣ (радиатсияи ультрабунафш ва инфрасурх, терапияи лазерӣ), терапияи гармӣ (парафин, озокерит), гидротерапия ва бальнеотерапия. Нишондодҳо ва муқобилиятҳо барои истифодаи усулҳои физиотерапевтӣ. Хусусиятҳои физиотерапия барои беморҳои узвҳо ва системаҳои гуногун. Ташкили устои физиотерапия, ҷораҳои беҳатарӣ ва назорати самаранокии таъобат.

Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:

Донишҳо

Донишҷӯён бояд донанд:

- мавзӯъ, ҳадафҳо ва аҳамияти физиотерапия
- таснифи омилҳо ва усулҳои физиотерапевтӣ
- механизмҳои таъсири терапевтии омилҳои физикӣ
- дастгоҳҳои асосии физиотерапевтӣ ва принсипҳои кори онҳо
- нишондодҳо ва муқобилиятҳо барои истифодаи физиотерапия
- қоидаҳои миқдори тартиби физиотерапия
- талаботи беҳатарӣ барои тартиби таъобат

Малакаҳо:

Донишҷӯён бояд қодир бошанд:

- интихоби усули таъобати физиотерапияро асоснок кунанд
- омода кардани бемор барои амалиёти физиотерапия
- иҷрои амалиётҳои асосии физиотерапия
- назорат кардани ҳолати бемор ҳангоми амалиёт ва баъд аз он
- арзёбии самаранокии таъобати физиотерапия
- нигоҳ доштани сабтҳои тиббӣ дар устои физиотерапия

	<p>Донишчӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • малакаҳои амалӣ дар истифодаи таҷҳизоти физиотерапия • малакаҳои анҷом додани электротерапия, рӯшноӣ, магнитотерапия ва ултрасадо • малакаҳои расонидани ёрии аввалия ҳангоми мушкилоти расмиёти физиотерапия • малакаҳои риояи меъёрҳои санитарӣ-гигиенӣ ва ҷораҳои беҳатарӣ <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • малакаҳои амалӣ дар истифодаи таҷҳизоти физиотерапия • малакаҳои анҷом додани электротерапия, рӯшноӣ, магнитотерапия ва ултрасадо • малакаҳои расонидани ёрии аввалия ҳангоми мушкилоти расмиёти физиотерапия • малакаҳои риояи меъёрҳои санитарӣ-гигиенӣ ва ҷораҳои беҳатарӣ
Эндокринология	<p>Пререквизитҳо: анатомияи инсон, физиологияи инсон, биохимия, гистология, патология, таълими асосҳои бемориҳои дарунӣ, асосҳои тибби клиникӣ</p> <p>Постреквизитҳо: тибби дарунӣ, эндокринологияи клиникӣ, барқарорсозии тиббӣ, амалияи клиникӣ, тибби пешгирикунанда, гериатрия</p> <p>Мақсади фан: Инкишофи донишҳои назариявӣ ва малакаҳои амалии донишчӯён дар ташхис, табобат ва пешгирии бемориҳои эндокринӣ, инчунин инкишоф додани тафаккури клиникӣ ва дарки нақши танзими гормоналӣ дар нигоҳдории гомеостази бадан.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Эндокринология ҳамчун як фанни клиникӣ, ҳадафҳо ва мавқеи он дар илмҳои тиб. Сохтор, вазифаҳо ва танзими системаи эндокринӣ. Гормонҳо: таснифот, механизмҳои таъсир ва таъсири биологӣ. Бемориҳои системаи гипоталамус-гипофиз, ғадудҳои сипаршакл ва паратироид, ғадудҳои adrenal, ғадуди зерӣ меъда (вазифаи эндокринӣ) ва ғадудҳои чинсӣ. Диабети қанд: этиология, патогенез, таснифот, зухуроти клиникӣ, ташхис, табобат ва пешгирии мушкилот. Синдроми мубодилаи моддаҳо. Ихтилоли эндокринӣ дар синну соли гуногун. Асосҳои терапияи гормоналӣ, принципҳои мушоҳидаи клиникӣ ва пешгирии бемориҳои эндокринӣ.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p> <p>Донишҳо:</p> <p>Донишчӯён бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • асосҳои анатомӣ ва физиологии системаи эндокринӣ • таснифи гормонҳо ва механизмҳои таъсири онҳо • бемориҳои асосии эндокринӣ ва зухуроти клиникӣ

	<p>онҳо</p> <ul style="list-style-type: none"> • усулҳои ташҳиси ихтилоли эндокринӣ • принципҳои таботат ва пешгирии бемориҳои эндокринӣ • принципҳои терапияи гормонӣ ва ивазкунанда • мушкилоти бемориҳои эндокринӣ ва роҳҳои пешгирии онҳо <p>Малакаҳо:</p> <p>Донишҷӯён бояд қодир бошанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нишонаҳои асосии бемориҳои эндокриниро муайян кунанд • вазъи гормоналии беморро арзёбӣ кунанд • натиҷаҳои санҷишҳои лабораторӣ ва асбобиро шарҳ диҳанд • дар интихоби стратегияҳои таботат ва мониторинги бемор иштирок кунанд • расонидани ёрии таъҷилӣ барои ҳолатҳои эндокринӣ (гипо- ва гипергликемия, бўҳрони тиротоксикӣ ва ғайра) • нигоҳ доштани сабтҳои тиббӣ <p>Малакаҳо:</p> <p>Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • малакаҳои муоинаи беморони гирифтори патологияи эндокринӣ • малакаҳои чен кардани сатҳи глюкозаи хун ва арзёбии профили гликемикӣ • малакаҳои ҳисоб кардани миқдори инсулин ва доруҳои гипогликемии даҳонӣ • малакаҳои омӯзонидани худназоратии беморон барои диабет • малакаҳои расонидани ёрии аввалия ҳангоми бемориҳои шадиди эндокринӣ <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нақши системаи эндокринӣ дар танзими мубодилаи моддаҳо ва вазифаҳои бадан • усулҳои муосири таҳҳис ва таботати бемориҳои эндокринӣ • робитаҳои байнифаннӣ байни эндокринология ва дигар фанҳои клиникӣ
Усулҳои таҳқиқот	<p>Пререквизитҳо: анатомияи инсон, физиологияи инсон, биохимия, гистология, патология, таълими асосҳои бемориҳои дарунӣ, асосҳои тибби клиникӣ, асосҳои тадқиқоти илмӣ, омори тиббӣ</p> <p>Постреквизитҳо: тибби дарунӣ, эндокринологияи клиникӣ, барқарорсозии тиббӣ, амалияи клиникӣ, тибби пешгирикунанда, гериятрия, тадқиқот, корҳои курсӣ ва рисолаҳои хатмкунӣ, таҷрибаомӯзии клиникӣ</p> <p>Мақсади фан: Инкишофи дониши донишҷӯён дар бораи усулҳои тадқиқоти илмӣ ва клиникӣ, инкишоф</p>

додани малакаҳо дар банақшагирӣ, гузаронидани тадқиқот ва таҳлили натиҷаҳои тадқиқот ва омода кардани онҳо барои тадқиқоти мустақилона ва корҳои амалӣ дар тиб ва соҳаҳои марбут ба он.

Шарҳи кӯтоҳи фан: Мафҳуми тадқиқоти илмӣ ва нақши он дар тибби муосир. Марҳилаҳои тадқиқоти илмӣ: интиҳоби мавзӯ, таҳияи ҳадафҳо, вазифаҳо ва фарзияҳо. Таснифоти усулҳои тадқиқот: назариявӣ, эмпирикӣ, клиникӣ, лабораторӣ, асбобӣ ва оморӣ. Асосҳои муоинаи клиникӣ беморон. Усулҳои ҷамъоварии маълумоти аввалия: мушоҳида, пурсиш, пурсишнома ва мусоҳиба. Усулҳои тадқиқоти лабораторӣ ва асбобӣ. Асосҳои омори тиббӣ. Принципҳои тибби далелнок. Ҷанбаҳои ахлоқии тадқиқоти илмӣ ва клиникӣ. Муаррифии натиҷаҳои тадқиқот, омода кардани гузоришҳо, мақолаҳо ва презентатсияҳо.

Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:

Донишҳо:

Донишҷӯён бояд донанд:

- мафҳумҳо ва истилоҳоти асосии тадқиқоти илмӣ
- тасниф ва хусусиятҳои усулҳои тадқиқот
- марҳилаҳои банақшагирӣ ва татбиқи тадқиқот
- усулҳои ташҳиси клиникӣ, лабораторӣ ва асбобӣ
- асосҳои омори тиббӣ
- меъёрҳои ахлоқӣ барои гузаронидани тадқиқот бо иштироки субъектҳои тадқиқоти инсонӣ

Тавониш:

Донишҷӯ бояд донанд:

- таҳияи ҳадаф, вазифаҳо ва фарзияи тадқиқот
- интиҳоби усулҳои мувофиқи тадқиқот
- ҷамъоварӣ, систематизатсия ва таҳлили маълумот
- гузаронидани муоинаи ибтидоии клиникӣ
- тафсири натиҷаҳои тадқиқот
- пешниҳоди натиҷаҳои тадқиқот дар шакли гузоришҳо ва презентатсияҳо

Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:

- малакаҳои истифодаи усулҳои мушоҳида, мусоҳиба ва пурсишнома
- малакаҳои кор бо адабиёти тиббӣ ва илмӣ
- малакаҳои коркарди маълумоти оморӣ
- малакаҳои таҳияи гузоришҳои илмӣ ва муошират
- малакаҳои риояи принципҳои тадқиқоти ахлоқӣ

Тасавурот дошта бошад:

- дар бораи нақши тадқиқоти илмӣ дар рушди тиб;
- дар бораи усулҳои муосири тадқиқоти клиникӣ ва таҷрибавӣ;

	<ul style="list-style-type: none"> • дар бораи робитаҳои байнисоҳавии усулҳои таҳқиқот бо фанҳои клиникӣ; • дар бораи талабот ба тартиб ва расмиятдиҳии корҳои илмӣ ва таълимӣ.
Бехдошти иҷтимоӣ	<p>Пререквизитҳо: асосҳои тиб, анатомия ва физиологияи инсон, омори тиббӣ.</p> <p>Постреквизитҳо: тандурустии ҷамъиятӣ, созмони тандурустӣ, эпидемиология, тибби пешгирикунанда, амалияи клиникӣ.</p> <p>Мақсади фан: инкишоф додани дониши донишҷӯён дар бораи таъсири омилҳои иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва экологӣ ба саломатии аҳоли ва аз худ кардани асосҳои фаъолиятҳои пешгирикунанда.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан:: Гигиенаи иҷтимоӣ ҳамчун илм, нишондиҳандаҳои саломатии аҳоли, омилҳои хавф, тарзи зиндагӣ ва саломатӣ, бемориҳои аз ҷиҳати иҷтимоӣ муҳим, пешгирӣ ва ҳифзи саломатии ҷамъиятӣ ва нақши нигоҳубини тиббӣ дар беҳтар кардани сифати зиндагӣ.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки тавассути омӯзиш ба даст оварда шудаанд:</p> <p>Донишҷӯ бояд донад: Нишондиҳандаҳои асосии саломатии аҳоли, омилҳои иҷтимоӣ, ки ба саломатӣ таъсир мерасонанд, принципҳои пешгирии бемориҳо.</p> <p>Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад: таҳлили нишондиҳандаҳои саломатӣ, арзёбии омилҳои хавф, иштирок дар чораҳои пешгирикунанда.</p> <p>Тасавурот дошта бошад: дар бораи низоми тандурустии ҷамъиятӣ, нақши гигиенаи иҷтимоӣ дар пешгирии бемориҳо ва тарғиби саломатии аҳоли.</p>
Ташҳиси шуӣ	<p>Пререквизитҳо: Анатомияи одам, физиология, физикаи тиббӣ, асосҳои тибби клиникӣ.</p> <p>Постреквизитҳо: Фанҳои клиникӣ, радиология, онкология, амалияи клиникӣ.</p> <p>Мақсади фан: Инкишофи донишҳои назариявӣ ва малакаҳои амалии донишҷӯён дар истифодаи усулҳои ташҳиси радиатсионӣ барои муайян кардан, равшан кардан ва назорат кардани пешрафти бемориҳо.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Ташҳиси шуӣ ҳамчун як соҳаи тиб. Усулҳои асосии тасвирӣ: радиография, флюорография, томографияи компютерӣ, аксбардории магнитӣ-резонансӣ ва ултрасадо. Нишондодҳо ва муқобилиятҳо барои ин муоинаҳо. Принципҳои беҳатарии радиатсионӣ. Нақши ташҳиси радиатсионӣ дар амалияи клиникӣ.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p> <p>Донишҷӯ бояд донад: принципҳои физикии усулҳои</p>

	<p>радиатсионӣ, имкониятҳои таҳлили ҳар як усул, нишондодҳо ва маҳдудиятҳо, қоидаҳои муҳофизати радиатсионӣ.</p> <p>Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад: омода кардани бемор барои муоинаҳо, иштирок дар расмиёти таҳлиси ва арзёбии ибтидоии натиҷаҳои бадастовардашуда.</p> <p>Тасавурот дошта бошад: дар бораи ҷойгоҳи таҳлиси радиатсионӣ дар муоинаи ҳамҷониби беморон, дар бораи технологияҳои муосири тасвирии тиббӣ ва нақши онҳо дар таҳлиси бемориҳо.</p>
<p>Терапевти ҳарбӣ - сахроӣ</p>	<p>Пререквизитҳо: анатомияи одам, физиология, патофизиология, терапияи умумӣ, асосҳои ёрии аввалияи тиббӣ</p> <p>Постреквизитҳо: терапияи клиникӣ, тибби ҳарбӣ, тибби ҳолатҳои фавқулода, реаниматология ва анестезиология, тибби офатҳои табиӣ</p> <p>Мақсади фан: Омода намудани донишҷӯён барои таҳлис, табобат ва пешгирии бемориҳои дохилӣ ва ҳолатҳои фавқулода дар шароити ҷангӣ ва сахроӣ, инчунин ташаккули малакаҳои амалии расонидани ёрии тиббӣ дар вазъиятҳои маҳдуди захираҳо.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Фанни «Терапевти ҳарбӣ-сахроӣ» хусусиятҳои ҷараёни бемориҳои терапевтиро дар шароити ҷанг ва офатҳои ҳарбӣ меомӯзад. Дар рафти омӯзиш масъалаҳои ташкили ёрии тиббӣ дар сахро, таъсири омилҳои ҷангӣ ба организм, бемориҳои дохилӣ ҳангоми захмбардорӣ, захролудшавӣ, гипотермия, гармозанӣ ва стрессҳои ҷангӣ баррасӣ карда мешаванд.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда мешаванд:</p> <p>Донишҷӯ бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Асосҳои терапевти ҳарбӣ-сахроӣ • Хусусиятҳои клиника ва ҷараёни бемориҳои дохилӣ дар шароити ҷанг • Принципиҳои таҳлис ва табобат дар шароити сахро • Ташкили ёрии тиббӣ дар марҳилаҳои гуногуни эвакуатсия • Таъсири омилҳои физикӣ, кимиёвӣ ва биологӣ ба организм <p>Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Расонидани ёрии аввалияи тиббӣ дар шароити сахро • Гузаронидани таҳлиси аввалия ва баҳодихии ҳолати бемор • Қбули қарор дар шароити фавқулода ва маҳдудияти захираҳо • Истифодаи усулҳои асосии табобат ва пешгирии

	<ul style="list-style-type: none"> • Ҳамкорӣ дар ҳайати гурӯҳи тиббии ҳарбӣ <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дар бораи нақши табиби терапевт дар низоми тибби ҳарбӣ • Дар бораи аҳамияти омодагии касбӣ дар шароити ҷанг • Дар бораи меъёрҳои ахлоқӣ ва деонтологии фаъолияти тиббӣ дар вазъиятҳои экстремалӣ
Курси 5	
Вогиршиносӣ	<p>Пререквизитҳо: анатомия ҳелове Анатомияи инсон, физиология, микробиология, асосҳои тиб, физиология, микробиология, асосҳои тиб</p> <p>Постреквизитҳо: Бемориҳои сироятӣ, тандурусти ҷамъиятӣ, тибби пешгирикунанда, амалияи клиникӣ.</p> <p>Мақсади фан: Тақвияти дониши донишҷӯён дар бораи қонуниятҳои паҳншавии беморӣ ва принсипҳои пешгирии онҳо.</p> <p>Хулоса: Эпидемиология ҳамчун илм, раванди сироятӣ, манбаъҳо ва роҳҳои сироят, раванди эпидемикӣ ва чораҳои пешгирикунанда ва зиддиэпидемӣ.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p> <p>Донишҷӯ бояд донанд: сабабҳо ва шароити пайдоиши бемориҳо, роҳҳои интиқоли сироят, принсипҳои назорати эпидемиологӣ.</p> <p>Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад: муайян кардани омилҳои хавф, иштирок дар чораҳои пешгирикунанда ва зиддиэпидемӣ, ҷамъовари маълумоти эпидемиологӣ.</p> <p>Тасавурот дошта бошад: дар бораи нақши эпидемиология дар низоми тандурустӣ ва пешгирии бемориҳои оммавӣ.</p>
Иқтисодиёти тандурустӣ	<p>Пререквизитҳо: Асосҳои иқтисодиёт, ташкили тандурустӣ, омор, идоракунии.</p> <p>Постреквизитҳо: ташкил ва идоракунии тандурустӣ, барқарорсозии тиббӣ, амалияи клиникӣ, танзими давлатии тиб.</p> <p>Мақсади фан: рушди дониш ва малакаҳо дар арзёбии равандҳои иқтисодӣ дар низоми тандурустӣ, тақсими оқилонаи захираҳо ва банақшагирии хизматрасонии тиббӣ.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Иқтисодиёти соҳаи тандурустӣ ҳамчун илм, сохтор ва маблағгузори низоми тандурустӣ, арзёбии самаранокии хизматрасонии тиббӣ, банақшагирии захираҳо, идоракунии хароҷот ва даромад, нишондиҳандаҳои иқтисодии муассасаҳои тиббӣ, принсипҳои тибби суғуртавӣ.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи</p>

	<p>тахсил ба даст оварда шуданд: Донишчӯ бояд донад: Асосҳои иқтисодиёти соҳаи тандурустӣ, намудҳои захираҳои молиявӣ, нишондиҳандаҳои иқтисодии низоми тандурустӣ, принципҳои банақшагириӣ ва арзёбии фаъолият. Донишчӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад: таҳлили нишондиҳандаҳои молиявӣ ва иқтисодӣ, тартиб додани нақшаҳо ва гузоришҳо, арзёбии самаранокии иқтисодии муҳофизатҳои тиббӣ. Тасавурот дошта бошад: дар бораи нақши иқтисодиёт дар идоракунии тандурустӣ, таъсири қарорҳои молиявӣ ба сифат ва дастрасии ёрии тиббӣ.</p>
Урология	<p>Пререквизитҳо: анатомияи инсон, физиология, патология, пропедевтикаи бемориҳои дохилӣ, асосҳои тибби клиникӣ . Постреквизитҳо: Ҷарроҳӣ, нефрология, амалияи клиникӣ, барқарорсозӣ. Мақсади фан: инкишоф додани дониш ва малакаҳои амалӣ дар ташхис, табобат ва пешгирии бемориҳои роҳҳои пешоб ва системаи репродуктивии мардон. Шарҳи кӯтоҳи фан:: Урология ҳамчун як фанни клиникӣ; хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии системаи пешоб; бемориҳои гурдаҳо, пешобдонҳо, масона ва пешобдон; простата ва узвҳои таносули мардона; усулҳои ташхис ва муоинаҳои асбобӣ; равишҳои асосии ҷарроҳӣ ва терапевтӣ; пешгириӣ ва барқарорсозии беморон. Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд: Донишчӯ бояд донад: Сохтор ва вазифаҳои системаи пешоб, этиология ва зоҳиршавии клиникии бемориҳои урологӣ, усулҳои ташхис ва табобат, нишондодҳо ва муқобилиятҳо барои амалиётҳо. Донишчӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад: муоина ва скрининги беморон, иҷрои расмиёти асосии урологӣ, тафсири маълумоти лабораторӣ ва асбобӣ. Тасавурот дошта бошад: дар бораи нақши урология дар табобат ва пешгирии бемориҳои системаи пешоб ва узвҳои репродуктивии мардона.</p>
Травматология, ортопедия ва ЧҲС	<p>Пререквизитҳо: анатомия, физиология, патология, пропедевтикаи бемориҳои дохилӣ, ҷарроҳӣ. Постреквизитҳо: ҷарроҳӣ, барқарорсозӣ, амалияи ортопедӣ, амалияи клиникӣ . Мақсади фан: рушди дониш ва малакаҳо оид ба ташхис, табобат ва пешгирии ҷароҳатҳо, осеби системаи таъҷуву мушакҳо ва нуқсонҳои модарзодӣ. Шарҳи кӯтоҳи фан:: Сохтор ва вазифаҳои системаи таъҷуву мушакҳо; таснифи ҷароҳатҳо ва бемориҳои</p>

	<p>ортопедӣ; шикастагӣ, берунравӣ, кашишхӯрӣ, кашишхӯрӣ; усулҳои ташхис (рентген, томографияи компютерӣ, MRI); усулҳои табобати терапевтӣ ва ҷарроҳӣ; барқарорсозӣ ва пешгирии мушкilot.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p> <p>Донишҷӯ бояд донанд: хусусиятҳои анатомӣ ва физиологияи системаи мушакҳо ва устухонҳо, намудҳои ҷароҳатҳо ва нуқсонҳо, усулҳои ташхис ва табобат, нишондодҳо ва муқобилиятҳо барои амалиётҳо.</p> <p>Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад: муоина ва муоинаи беморон, гузоштани шинаҳо ва бинтҳо, татбиқи расмиёти асосии табобат ва барқарорсозӣ ва арзёбии самаранокии табобат.</p> <p>Тасавурот дошта бошад: дар бораи нақши травматология ва ортопедия дар табобати мураккаб, пешгирӣ ва барқарорсозии вазифаҳои системаи таҷяву мушакҳо.</p>
<p>Психиатрия, психологияи тиббӣ</p>	<p>Пререквизитҳо: Анатомия ва физиологияи инсон, биохимия, микробиология, пропедевтикаи бемориҳои дохилӣ, асосҳои тибби клиникӣ.</p> <p>Постреквизитҳо: Неврология, наркология, амалияи клиникӣ, психотерапия, барқарорсозӣ.</p> <p>Мақсади фан: Инкишофи дониши донишҷӯён дар бораи қонуниятҳои фаъолияти равонӣ, психопатология, ташхис, табобат ва пешгирии ихтилоли равонӣ, инчунин ба даст овардани малакаҳои равшаншиносии тиббӣ барои кор бо беморон.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Психиатрия ҳамчун як фанни клиникӣ. Равандҳои асосии равонӣ ва ихтилоли онҳо. Таснифоти бемориҳои рӯҳӣ (шизофрения, ихтилоли аффективӣ, изтироб ва ҳолатҳои невротикӣ, ихтилоли рӯҳии органикӣ, ҳолатҳои психотикӣ). Этиология ва патогенези ихтилоли рӯҳӣ. Усулҳои муоинаи равонӣ: мусоҳиба, мушоҳида, санҷишҳои психометрӣ, таҳқиқоти инструменталӣ. Принсипҳои табобат: фармакотерапия, психотерапия, барқарорсозии иҷтимоӣ. Психологияи тиббӣ: психодиагностика, дастгирии равонии беморон, кор бо ҳешовандон, дастгирии равонии беморони музмин ва соматикӣ. Ҷанбаҳои ахлоқӣ ва ҳуқуқии кори психиатр.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p> <p>Донишҷӯ бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • таснифоти бемориҳои рӯҳӣ ва зухуроти клиникӣ онҳо; • принсипҳои муоинаи равонӣ ва психодиагностика; • асосҳои психотерапия ва табобати доруҳои

	<p>ихтилоли рӯхӣ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • нақши равоншиносӣ дар амалияи клиникӣ; • меъёрҳои ахлоқӣ ва ҳуқуқӣ барои кор бо беморони равонӣ; • оқибатҳои иҷтимоӣ ва равонии бемориҳои рӯхӣ; • усулҳои пешгирии ихтилоли рӯхӣ. <p>Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Гузаронидани муоинаи равонӣ ва арзёбии ҳолати равонӣ; • Истифодаи усулҳои санҷиши психодиагностикӣ ва равонӣ; • Расонидани ёрии аввалия барои ҳолатҳои шадиди равонӣ (бӯхронҳои психотикӣ, рафтори хашмгинона); • Таҳияи нақшаҳои инфиродии дастгирии равонӣ; • Муошират бо ҳешовандони беморон; • Назорати динамикаи ҳолати равонӣ ҳангоми табобат; • Иштирок дар як гурӯҳи бисёрсоҳавӣ дар табобати беморони рӯхӣ ва соматикӣ. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сохтор ва ташкили ёрии равонӣ; • нақши равоншиносии тиббӣ дар табобати ҳамаҷониба; • усулҳои муосири психотерапия ва барқарорсозии равонӣ-иҷтимоӣ; • хусусиятҳои равонии беморони гирифтори бемориҳои гуногуни соматикӣ ва рӯхӣ; • пешгирии ихтилоли равонӣ дар сатҳи аҳоли ва пешгирии инфиродӣ.
Асабшиносӣ	<p>Пререквизитҳо: Анатомия ва физиологияи инсон, биохимия, патология, пропедевтикаи бемориҳои дохилӣ, асосҳои тибби клиникӣ.</p> <p>Постреквизитҳо: Ҷарроҳӣ дар нейрохирургия, психиатрия, барқарорсозӣ, амалияи клиникӣ, фанҳои марбут ба клиникӣ.</p> <p>Мақсади фан: Инкишофи дониши донишҷӯён дар бораи сохтор, вазифа ва бемориҳои системаи асаб ва ба даст овардани малакаҳо дар ташхис, табобат ва барқарорсозии беморони гирифтори патологияи неврологӣ.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Асабшиносӣ ҳамчун як фанни клиникӣ; хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии системаи асаби марказӣ ва периферӣ; синдромҳои асосии неврологӣ ва зухуроти клиникии онҳо (парез, фалач, ихтилоли ҳиссиёт, ихтилоли ҳаракат, ихтилоли ҳамоҳангӣ, синдромҳои асаби краниомағзӣ, ихтилоли рефлексӣ); оқибатҳои неврологии бемориҳои рағӣ,</p>

	<p>осебӣ, дегенеративӣ, сироятӣ ва мубодилаи моддаҳо; усулҳои муоинаи беморон (анамнез, муоинаи неврологӣ, рефлексология, санҷишҳои асбобӣ ва лабораторӣ); усулҳои муосири табобат ва барқарорсозии беморони неврологӣ; принципҳои пешгирии аввалия ва пешгирии мушкilot.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p> <p>Донишҷӯ бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сохтор ва вазифаҳои системаи асаби марказӣ ва периферӣ; • синдромҳои асосии неврологӣ ва зухуроти клиникӣ онҳо; • этиология ва патогенези бемориҳои маъмули неврологӣ; • усулҳои ташхис (клиникӣ, лабораторӣ, асбобӣ); • принципҳои табобат ва барқарорсозии беморони гирифтори патологияи неврологӣ; • мушкilot ва усулҳои пешгирии онҳо; • принципҳои пешгирии бемориҳои неврологӣ. <p>Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • гузаронидани муоинаи неврологӣ ва ҷамъовари анамнез; • арзёбии вазифаҳои ҳаракатӣ, ҳиссиётӣ ва рефлексӣ; • истифодаи усулҳои асосии ташхиси асбобӣ ва лабораторӣ; • иштирок дар ҷораҳои табобатӣ ва барқарорсозӣ; • расонидани ёрии аввалия барои ҳолатҳои шадиди неврологӣ (инсулт, сактаи мағзӣ, осеби сар); • нигоҳ доштани сабтҳои тиббӣ ва назорати пешрафти беморӣ. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нақши неврология дар нигоҳубини ҳамаҷонибаи тиббӣ; • усулҳои муосири нейровизуализатсия ва ташхиси бемориҳои системаи асаб; • ҳамкори байнифаннӣ бо психиатрия, нейрочарроҳӣ ва барқарорсозӣ; • аҳамияти пешгирӣ ва ташхиси барвақти бемориҳои асаб; • аҳамияти иҷтимоии бемориҳои асаб ва таъсири онҳо ба сифати зиндагии беморон.
<p>Ҷарроҳии кӯдакона</p>	<p>Пререквизитҳо: нақши неврология дар нигоҳубини ҳамаҷонибаи тиббӣ; усулҳои муосири нейровизуализатсия ва ташхиси бемориҳои системаи асаб; ҳамкори байнифаннӣ бо психиатрия, нейрочарроҳӣ ва барқарорсозӣ; аҳамияти пешгирӣ ва</p>

ташхиси барвакти бемориҳои асаб; аҳамияти иҷтимоии бемориҳои асаб ва таъсири онҳо ба сифати зиндагии беморон.

Постреквизитҳо: Шуъбаҳои ҷарроҳӣ, эҳғарӣ, анестезиология, барқарорсозӣ, амалияи клиникӣ, шӯъбаҳои ҷарроҳии махсусгардонидашудаи кӯдакона.

Мақсади фан: Ташаккули дониш ва малакаҳои амалӣ дар соҳаи ташхис, табобат ва пешгирии бемориҳои ҷарроҳӣ дар кӯдакон, бо назардошти хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии синну сол, инчунин аз худ кардани усулҳои расонидани ёрии таъҷилии ҷарроҳӣ.

Шарҳи кӯтоҳи фан: Ҷарроҳии кӯдакона ҳамчун як фанни клиникӣ; хусусиятҳои сохторӣ ва функционалии бадани кӯдак; нуқсонҳои модарзодӣ ва табобати ҷарроҳии онҳо; бемориҳои шадиди ҷарроҳӣ (аппендицит, басташавии рӯда, осеби шикам ва дасту пой); бемориҳои сироятӣ ва илтиҳобӣ дар кӯдакон; варамҳои кӯдакона; ҷанбаҳои ҷарроҳии осеби кӯдакона; усулҳои ташхис (клиникӣ, лабораторӣ, асбобӣ); усулҳои муосири ҷарроҳӣ, аз ҷумла минималӣ инвазивӣ; принципҳои омодагии пеш аз ҷарроҳӣ, наркоз ва нигоҳубини баъдиҷарроҳӣ; пешгирии мушкilot ва барқарорсозӣ.

Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:

Донишҷӯ бояд донад:

- Хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии бадани кӯдак;
- Тасниф ва зухуроти клиникии бемориҳои ҷарроҳии модарзодӣ ва бадастovarда;
- Усулҳои ташхис ва банақшагирии табобати ҷарроҳӣ;
- Принципҳои омодагии пеш аз ҷарроҳӣ ва нигоҳубини баъдиҷарроҳӣ барои кӯдакон;
- Асосҳои пешгирии ҷарроҳӣ ва барқарорсозӣ;
- Ҳолатҳои фавқулодда дар ҷарроҳии кӯдакона ва алгоритмҳои расонидани кӯмак.

Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:

- муоина ва ҷамъоварии маълумоти анамнези кӯдакони синну соли гуногун;
- арзёбии ҳолати бемор ва муқаррар кардани ташхиси пешакӣ;
- иштирок дар муҳофизатҳои ҷарроҳӣ (таҳти роҳбарии духтур);
- гузоштани дӯзандагӣ, бандкунӣ ва нигоҳубини захмҳо ва беморони баъдиҷарроҳӣ;
- расонидани ёрии аввалия дар ҳолатҳои шадиди ҷарроҳӣ;

	<ul style="list-style-type: none"> • нигоҳ доштани сабтҳои тиббӣ ва назорати пешрафти кӯдак. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нақши ҷарроҳии кӯдакона дар низоми тандурустӣ; • усулҳо ва технологияҳои муносири ҷарроҳӣ; • ҳамкориҳои байнифанӣ бо педиатрия, анестезиология ва барқарорсозӣ; • пешгирии мушкилот ва аҳамияти иҷтимоии нигоҳубини ҷарроҳӣ барои кӯдакон; • принсипҳои ахлоқӣ ва бехатарӣ ҳангоми кор бо беморони кӯдакона.
Фтизиатрия	<p>Пререквизитҳо: Анатомия ва физиологияи инсон, патология, микробиология, пропедевтикаи бемориҳои дохилӣ, тибби клиникӣ, пульмонология.</p> <p>Постреквизитҳо: Пульмонология, бемориҳои сироятӣ, тандурустии ҷамъиятӣ, эпидемиология, амалияи клиникӣ, барқарорсозӣ.</p> <p>Мақсади фан: Инкишофи дониш ва малакаҳои амалии донишҷӯён дар ташҳис, табобат, пешгирӣ ва мубориза бо сил ва дигар сироятҳои микобактериявӣ, инчунин аз худ кардани принсипҳои мушоҳидаи диспансерӣ ва назорати эпидемиологӣ.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Фтизиатрия ҳамчун фанни клиникӣ; этиология, патогенез ва эпидемиологияи сил; анғезандаи сил ва роҳҳои интиқоли он; тасвири клиникии сили шуш ва берун аз шуш; усулҳои ташҳиси лабораторӣ ва асбобӣ (рентген, MRI, КТ, PCR, тадқиқоти фарҳангӣ); принсипҳои табобат ва химиотерапия; пешгирии сил, эмгузаронӣ; мушоҳидаи диспансерӣ ва барқарорсозии беморон; усулҳои муносири ошкоркунии барвақт ва назорати беморӣ; нақши фтизиатр дар системаи тандурустӣ ва ҳамкорӣ бо ҳадамоти эпидемиологӣ.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p> <p>Донишҷӯ бояд донад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • этиология ва патогенези сил; • омилҳои хавфи эпидемиологӣ ва иҷтимоӣ; • зухуроти клиникии шаклҳои шуш ва берун аз шуш; • усулҳои ташҳиси лабораторӣ ва асбобӣ; • принсипҳои табобати мураккаб ва химиотерапия; • усулҳои пешгирӣ ва пайгирӣ; • мушкилоти сил ва пешгирии онҳо; • ҷанбаҳои қонунгузорӣ ва ташкилии мубориза бо сил. <p>Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • муоинаи беморон ва ҷамъовариҳои анамнез;

	<ul style="list-style-type: none"> • шарҳи маълумоти клиникӣ, лабораторӣ ва асбобӣ; • иштирок дар табобати ҳамаҷонибаи сил; • расонидани ёрии аввалия барои мушкилоти беморӣ; • иштирок дар чораҳои пешгирикунанда ва назорати эпидемиологӣ; • нигоҳ доштани сабтҳои тиббӣ ва назорати динамикаи беморӣ; • машварат ба беморон ва ҳешовандон оид ба масъалаҳои пешгирӣ ва табобат. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нақши фтизиатрия дар самти тандурустӣ; • усулҳои муосири ташхис ва табобати бемории Сил; • ҳамоҳангӣ байни фанҳои пулмонология, бемориҳои сироятӣ ва воғиршиносӣ; • миҳимияти корҳои профилактикӣ дар байни аҳоли ва мубориза бо бемории Сил; • принципҳои муошират ва ташкили корҳои беҳатарӣ хангоми кор бо беморон.
--	--

Курси 6

<p>Ҷарроҳии асаб</p>	<p>Пререквизитҳо: Анатомия ва физиологияи инсон, неврология, патология, пропедевтикаи бемор ихти дохилӣ, ҷарроҳӣ, тибби клиникӣ.</p> <p>Постреквизитҳо: Неврология, травматология ва ортопедия, реаниматсия, анестезиология, барқарорсозӣ, амалияи клиникӣ.</p> <p>Мақсади фан: Таҳкими дониш дар бораи сохтор, вазифаҳо ва патологияи системаи асаб ва азхуд кардани принципҳои ташхис, табобати ҷарроҳӣ ва барқарорсозии беморони гирифтори бемориҳои системаи асаби марказӣ ва периферӣ.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Ҷарроҳии асаб ҳамчун як фанни клиникӣ; хусусиятҳои анатомӣ ва физиологии системаи асаби марказӣ ва периферӣ; осеби мағзи сар ва ҳароммағз, осеби осеби мағзи сар; варамҳои системаи асаби марказӣ; бемориҳои рағҳои мағзи сар ва сутунмӯҳра; нуқсонҳои модарзодии системаи асаб; усулҳои ташхис (клиникӣ, асбобӣ, лабораторӣ); усулҳои муосири табобати ҷарроҳӣ (аз мудохилаҳои ҳадди ақали инвазивӣ то мудохилаҳои кушода); принципҳои омодагии пеш аз ҷарроҳӣ ва идоракунии баъдиҷарроҳӣ; ҳолатҳои таъҷилии нейрочарроҳӣ (инсулти хунравӣ, фишурдани мағзи сар, ҳолати эпилептикӣ); барқарорсозӣ ва пешгирии мушкилот; ҷанбаҳои ахлоқӣ ва ташкилии кори нейрочарроҳ.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p>
----------------------	--

	<p>Донишчӯ бояд донад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Анатомия ва физиологияи системаи асаб; • Тасниф ва зухуроти клинӣи беморихи нейрочарроҳӣ; • Принципҳои таъхис (арзёбии неврологӣ, усулҳои асбобӣ, санҷишҳои лабораторӣ); • Усулҳои таъобати ҷарроҳӣ ва барқарорсозӣ; • Ҳолатҳои таъҷилӣ ва алгоритмҳои ёрии таъҷилӣ; • Мушкилот пас аз мудохилаҳои нейрочарроҳӣ ва усулҳои пешгирии онҳо; • Асосҳои ахлоқи тиббӣ ва қонунгузорӣ дар нейрочарроҳӣ. <p>Донишчӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Гузаронидани муоинаи неврологӣ ва арзёбии ҳолати бемор; • Тафсири маълумоти муоинаи асбобӣ (КТ, МРТ, ангиография); • Иштирок дар мудохилаҳои ҷарроҳӣ таҳти роҳбарии духтур; • Расонидани ёрии аввалия дар ҳолатҳои шадиди нейрочарроҳӣ; • Нигоҳ доштани сабтҳои тиббӣ ва назорати пешрафти бемор; • Иштирок дар барқарорсозӣ ва пешгирии мушкилот пас аз ҷарроҳӣ; • Машварат додани беморон ва хешовандон. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нақши нейрочарроҳӣ дар низоми тандурустӣ; • усулҳои муосири таъхис ва таъобати беморҳои системаи асаб; • ҳамкориҳои байнифанӣ бо неврология, травматология, эҳғарӣ ва барқарорсозӣ; • пешгирии мушкилот ва аҳамияти иҷтимоии нигоҳубини ҷарроҳии асаб; • принципҳои беҳатарӣ ва ахлоқ ҳангоми кор бо беморон.
<p>Фармакологияи клиникӣ</p>	<p>Пререквизитҳо: Анатомия ва физиологияи инсон, биохимия, патофизиология, фармакология, асосҳои тибби клиникӣ.</p> <p>Постреквизитҳо: Терапия, педиатрия, ҷарроҳӣ, психиатрия, нефрология, кардиология, амалияи клиникӣ.</p> <p>Мақсади фан: Тақвияти дониши донишчӯён дар бораи механизмҳои таъсири доруҳо, фармакокинетика ва фармакодинамикаи онҳо, принципҳои фармакотерапияи оқилона, пешгирӣ ва кам кардани таъсири манфӣ, инчунин ба даст овардани малакаҳои амалӣ дар таъин ва назорати самаранокии доруҳо</p>

Шарҳи кӯтоҳи фан: Фармакологияи клиникӣ ҳамчун илм ва фанни клиникӣ; принципҳои таъсири дору ба бадан; фармакокинетика (ҷаббидан, тақсимот, мубодилаи моддаҳо, ихроҷ); фармакодинамика ва механизми таъсири дору; таъсири мутақобилаи дору; хусусиятҳои истифодаи дору дар бемориҳои гуногун (системаи дилу рағҳо, системаи нафаскашӣ, системаи асаб, рӯдаи меъдаву рӯда, бемориҳои эндокринӣ ва сироятӣ); нишондодҳо ва муқобилиятҳо; таъсири манфӣ ва мушкилоти фармакотерапия; равиши инфиродии миқдор бо назардошти синну сол, вазни бадан, бемориҳои ҳамроҳ; усулҳои муосири арзёбии самаранокӣ ва бехатарии терапияи доруворӣ; принципҳои фармакотерапияи оқилона ва назорати доруворӣ.

Дониш, малака ва қобилиятҳо, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:

Донишҷӯ бояд донад:

- таснифоти доруҳо ва таъсири фармакологии онҳо;
- фармакокинетика ва фармакодинамикаи доруҳо;
- нишондодҳо ва муқобилиятҳо барои истифодаи доруҳо;
- таъсири манфӣ, мушкилот ва усулҳои пешгирии онҳо;
- таъсири мутақобилаи доруҳо ва омилҳои марбут ба доруҳо;
- принципҳои фармакотерапияи оқилона;
- истифодаи доруҳо дар кӯдакон, пиронсолон ва беморони гирифтори бемориҳои ҳамроҳ.

Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:

- таъин ва танзими миқдори доруҳо;
- арзёбии самаранокӣ ва бехатарии терапияи доруворӣ;
- назорати инкишофи таъсири манфӣ;
- таҳлили таъсири мутақобилаи доруҳо ва таъсири мутақобилаи доруҳо бо хӯрок;
- таҳияи режимҳои табобатӣ, ки ба ниёзҳои инфиродии бемор мутобиқ карда шудаанд;
- машварат ба беморон оид ба истифодаи дурусти доруҳо;
- нигоҳ доштани сабтҳои тиббии терапияи таъиншуда.

Тасавурот дошта бошад:

- нақши фармакологияи клиникӣ дар низоми тандурустӣ;
- усулҳои муосири арзёбии самаранокии доруҳо;
- принципҳои истифодаи бехатар ва оқилонаи доруҳо;
- ҳамкориҳои байнифанӣ бо терапия, педиатрия,

	<p>чарроҳӣ ва дигар фанҳои клиникӣ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • аҳамияти фармакотерапия дар пешгириӣ, табобат ва барқарорсозии беморонбо ӯ, чарроҳӣ ва дигар фанҳои клиникӣ; • дар бораи аҳамияти фармакотерапия дар пешгириӣ, табобат ва барқарорсозии беморон.
Садамаи омехта	<p>Пререквизитҳо: Анатомия ва физиологияи инсон, чарроҳӣ, травматология, реаниматология, тибби клиникӣ.</p> <p>Постреквизитҳо: Травматология ва ортопедия, эҳғарӣ, чарроҳии асаб, терапияи шадид, амалияи клиникӣ.</p> <p>Мақсади фан: Рушди дониш ва малакаҳои амалӣ дар ташхис, ёрии таъҷилӣ, табобат ва барқарорсозии беморони гирифтори осеби муштарак (чароҳатҳои сершумори узвҳо ва системаҳои гуногун), инчунин аз худ кардани принципҳои идоракунии ҳамаҷонибаи беморони гирифтори осеби вазнин.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Садамаи омехта ҳамчун мушкилоти клиникӣ; тасниф ва механизмҳои осебҳои сершумор (осеби сар, қафаси сина, шикам, дасту пойҳо, сутунмӯҳра); тағйироти патофизиологӣ дар осеби азим; принципҳои арзёбии вазнинӣ (миқёси осеб, алгоритми ABCDE); ташхиси осебҳо (усулҳои клиникӣ, асбобӣ ва лабораторӣ); расонидани ёрии таъҷилӣ дар марҳилаҳои пеш аз беморхона ва беморхона; табобати чарроҳӣ ва консервативӣ; пешгирии мушкилот (шок, норасоии бисёр узвҳо, сироятҳо); принципҳои барқарорсозӣ ва барқарорсозии функцияҳо; ҳамкориҳои байнифаннии мутахассисон (чарроҳ, анестезиолог, нейрохирург, реаниматолог).</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p> <p>Донишчӯ бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • таснифи чароҳатҳои ҳамроҳ ва патогенези онҳо; • зухуроти клиникии чароҳатҳои узвҳо ва системаҳои гуногун; • принципҳои арзёбии вазнинии ҳолат ва пешгӯии мушкилот; • усулҳои ташхис ва муоинаи чароҳатҳои ҳамроҳ; • алгоритмҳои ёрии таъҷилӣ ва ёрии тиббии махсус; • принципҳои табобати чарроҳӣ ва консервативӣ; • пешгирии мушкилот ва барқарорсозии беморон; • ҷанбаҳои ташкилӣ ва ахлоқии кор бо беморони гирифтори осеби вазнин. <p>Донишчӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Гузаронидани муоинаи аввалия ва арзёбии ҳолати бемор (алгоритми ABCDE); • Расонидани ёрии таъҷилӣ барои зарба, хунравӣ ва

	<p>чароҳатҳои сар ва қифаси сина;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Иштирок дар ташхис ва табобати чароҳатҳои марбут ба он; • Истифодаи дӯхтаҳои муваққатӣ ва доимӣ, шинаҳо ва бандҳо; • Иштирок дар чораҳои эҳғарӣ; • Нигоҳ доштани сабтҳои тиббӣ ва назорати пешрафти бемор; • Ҳамкорӣ бо гурӯҳи мутахассисон дар ҳолатҳои фавқулодда. <p>Тасавурот дошта бошад:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нақши осеби сершумор дар тибби ёрии таъҷилӣ ва банақшагирифташуда; • ҳамоҳангсозии байнифанӣ дар табобати осеби шадид; • усулҳои муосири ташхисӣ ва ҷарроҳӣ; • аҳамияти иҷтимоии нигоҳубини барвақт ва муносиб барои осеби сершумор; • пешгирии мушкilot ва барқарорсозӣ пас аз осеби вазнин..
<p>Ҷарроҳии инноватсионӣ ва трансплантология</p>	<p>Пререквизитҳо: Анатомия ва физиологияи инсон, ҷарроҳии умумӣ ва махсус, анестезиология, реаниматсия, патология, асосҳои тибби клиникӣ.</p> <p>Постреквизитҳо: Ҷарроҳӣ, трансплантатсияи узвҳо ва бофтаҳо, терапияи интенсифӣ, амалияи клиникӣ, барқарорсозӣ, иммуноло</p> <p>Мақсади фан: Рушди дониш дар бораи муҳолиҳои муосири ҷарроҳӣ ва усулҳои трансплантатсияи узвҳо ва бофтаҳо, ба даст овардани малакаҳо дар арзёбии нишонаҳо, омода кардани беморон, иҷрои амалиётҳои инноватсионии ҷарроҳӣ ва нигоҳубини баъдиҷарроҳӣ ва дарки ҷанбаҳои ахлоқӣ ва ҳуқуқӣ.</p> <p>Шарҳи кӯтоҳи фан: Ҷарроҳии инноватсионӣ ҳамчун самти тибби муосир; технологияҳои муосири ҷарроҳӣ: ҷарроҳҳои минималӣ, роботӣ, эндоскопӣ ва лапароскопӣ; принципҳои трансплантатсияи узвҳо ва бофтаҳо; ҷанбаҳои хайрия ва ахлоқӣ; терапияи иммуносупрессивӣ ва мониторинги он; интиҳоби ретсиент ва арзёбии мутобиқат; омодагии пеш аз ҷарроҳӣ ва нигоҳубини беморон пас аз ҷарроҳӣ; пешгирии мушкilot; усулҳои муосири мониторинг ва барқарорсозӣ; нақши дастан байнифанӣ; дастовардҳои илмӣ ва клиникӣ дар соҳаи ҷарроҳии инноватсионӣ ва трансплантология; ҷанбаҳои ҳуқуқӣ ва ташкилӣ.</p> <p>Дониш, малака ва қобилиятҳои, ки дар натиҷаи таҳсил ба даст оварда шуданд:</p> <p>Донишҷӯ бояд донанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усулҳо ва технологияҳои муосири ҷарроҳӣ;

- Нишондодҳо ва зиддиятҳо барои трансплантатсияи узвҳо ва бофтаҳо;
- Асосҳои терапияи иммуносупрессивӣ ва назорати самаранокии он;
- Принсипҳои интихоби донор ва ретсиент;
- Зухуроти клиникии мушкилоти баъдичарроҳӣ ва усулҳои пешгирии онҳо;
- Ҷанбаҳои ҳуқуқӣ, ахлоқӣ ва ташкилии трансплантатсия;
- Усулҳои омодагии пеш аз ҷарроҳӣ ва мониторинги баъдичарроҳӣ;
- Дастовардҳо ва тамоюлҳои муосири рушд дар ҷарроҳии инноватсионӣ.

Донишҷӯ бояд малакаҳои зеринро тавонад:

- арзёбии нишондодҳо ва зиддиятҳо барои мудохилаҳои ҷарроҳӣ ва трансплантатсия;
- иштирок дар оmodасозии беморон барои ҷарроҳии инноватсионӣ;
- иҷрои амалиётҳои асосии ҷарроҳӣ таҳти роҳбарии мураббӣ;
- назорати ҳолати бемор пас аз ҷарроҳӣ ва трансплантатсия;
- расонидани кӯмак дар ҳалли мушкилот пас аз мудохилаҳои ҷарроҳӣ;
- ҳамкорӣ бо дастаи бисёрсоҳавии мутахассисон;
- нигоҳдории сабтҳои тиббӣ ва риояи стандартҳои беҳатарӣ;
- машварат додан ба беморон ва ҳешовандон дар бораи хатарҳо, дурнамо ва пешгирии мушкилот.

Тасавурот дошта бошад:

- нақши ҷарроҳии инноватсионӣ ва трансплантология дар тибби муосир;
- усулҳои муосири ҷарроҳии каминвазивӣ ва роботӣ;
- ҳамроҳангсозии байнифаннӣ дар оmodасозӣ, татбиқ ва нигоҳубини баъдичарроҳии беморон;
- ҷанбаҳои иҷтимоӣ ва ахлоқии донорӣ ва трансплантатсия;
- аҳамияти таҳқиқоти илмӣ ва технологияҳои инноватсионӣ дар рушди ҷарроҳӣ ва трансплантология.